

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการศึกษาที่ได้ทำการศึกษามาแล้วในบทข้างต้น การนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้เพื่อประกอบการวางแผนและการพัฒนา อบต. ตลอดจนข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับวิธีดำเนินการศึกษาและข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

5.1 ผลการศึกษาศักยภาพในการพัฒนาของ อบต. ในภาคนครหลวง

ความคิดเกี่ยวกับระบบสังคมในทฤษฎีวิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษานี้ ตามแนวความคิดนี้ชุมชนระดับ อบต. ถือเป็นระบบสังคมระบบหนึ่งซึ่งเปลี่ยนแปลงจากสภาวะเรียบง่ายเข้าสู่สภาวะที่มีความซับซ้อนและมีความสามารถที่จะปรับตัวได้ดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นตามกาลเวลาและปัจจัยหลาย ๆ ประการ **สิ่งที่เกิดขึ้นในการเปลี่ยนแปลงคือ การแยกย่อยทางเศรษฐกิจ**ซึ่งก็คือการกระจายออกไปของหน้าที่และความชำนาญพิเศษในสภาพเศรษฐกิจของอบต. อันเกี่ยวข้องกับการผลิต การกระจายผลผลิตและการบริโภค **การแยกย่อยทางสังคม**ซึ่งก็คือการกระจายออกไปของหน้าที่และความชำนาญพิเศษในสภาพสังคมของ อบต. อันเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ที่ดีของสมาชิกในสังคม เกี่ยวข้องกับการรักษาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มย่อยในอบต. ตลอดจนรูปแบบของค่านิยมของกลุ่ม แต่การแยกย่อยอย่างเดียวไม่สามารถทำให้ระบบสังคมเปลี่ยนสภาพเข้าสู่ความซับซ้อนได้ **จะต้องมีการผสมผสานทางสังคม**เกิดขึ้นด้วย การผสมผสานนี้คือแรงที่เชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของระบบหรืออบต. รวมถึงสมาชิกของอบต. เข้าด้วยกัน การศึกษาถึงการแยกย่อยและการผสมผสานนี้ทำได้โดยสังเกตสิ่งที่แสดงนัยถึงการแยกย่อยและการผสมผสานของชุมชนระดับ อบต. ในภาคนครหลวง ซึ่งเป็นพื้นที่ศึกษา

จากการศึกษาแบบ Cross-Sectional และวิเคราะห์ด้วยเทคนิค Guttman Scale พบว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมในชุมชนระดับ อบต. ในภาคนครหลวงที่ทำการศึกษาดำเนินไปโดยอาศัยกระบวนการแยกย่อยและการผสมผสาน ซึ่งมีรูปแบบที่สามารถสืบสวนให้ปรากฏได้ โดยสิ่งที่แสดงนัยถึงการแยกย่อยทางเศรษฐกิจของชุมชนระดับอบต. ในภาคนครหลวงมีพัฒนาการปรากฏเป็นรูปแบบจากชุมชนที่ความซับซ้อนน้อยไปจนถึงชุมชนที่มีความซับซ้อนมากคือ ร้านขายของชำขนาดเล็ก ประปาหมู่บ้าน ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มขนาดเล็ก ร้านซ่อมรถมอเตอร์ไซด์ ร้านตัดผมชาย ตัวแทนจำหน่ายรถมอเตอร์ไซด์ และห้างสรรพสินค้า

สิ่งที่แสดงนัยถึงการแยกย่อยทางสังคมได้รวมเอาบริการทางสังคมของรัฐและสิ่งที่มีขึ้นเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของสมาชิก รวมถึงกิจกรรมที่แสดงถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาวบ้านเฉพาะกลุ่ม พัฒนาการของสิ่งเหล่านี้มีรูปแบบจากชุมชนที่ความซับซ้อนน้อยไปจนถึงชุมชนที่มีความซับซ้อนมาก คือ โรงเรียนประถมศึกษา สถานีนอนามัยประจำตำบล สนามกีฬา สวนสาธารณะ โรงพยาบาล วิทยาลัย/เทคนิค/พาณิชย์การ

สำหรับการผสมผสานทางสังคม ประกอบด้วยสิ่งที่แสดงถึงความพยายามของชาวบ้านใน อบต. ในอันที่จะสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่เนื่องจากลักษณะของพื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นชุมชนเมืองจึงมีลักษณะการผสมผสานอย่างเป็นทางการ โดยมีพัฒนาการของรูปแบบจากชุมชนที่ความซับซ้อนน้อยไปจนถึงชุมชนที่มีความซับซ้อนมาก คือ คณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการวัด การร่วมกันใช้แรงงานพัฒนาท้องที่ การเรียไรเพื่อพัฒนาพื้นที่ มูลนิธิ

นอกจากรูปแบบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมของชุมชนระดับ อบต. ในภาค นครหลวงแล้ว การวิเคราะห์ด้วยเทคนิค Guttman Scale ยังแสดงให้เห็นถึงระดับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมของชุมชนด้วย ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า ระยะการพัฒนาที่ผ่านมา ชุมชนระดับ อบต. ในภาค นครหลวงมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมไปในขนาดที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาระดับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมที่อยู่ในรูปของการแยกย่อยด้านเศรษฐกิจและการผสมผสานทางสังคม ปรากฏว่าสามารถแบ่ง อบต. ตามระดับความซับซ้อนได้เป็น 6 ระดับสเกล และ อบต. ส่วนใหญ่มีความซับซ้อนอยู่ในระดับปานกลาง คือ ระดับที่ 3 และ 4 ในขณะที่การแยกย่อยด้านสังคม สามารถแบ่ง อบต. ตามระดับความซับซ้อนได้เป็น 6 ระดับสเกลเช่นกัน แต่ อบต. ส่วนใหญ่มีความซับซ้อนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ คือ ระดับที่ 2 และ 3 และเมื่อนำเทคนิค Multidimensional Scaling มาวิเคราะห์ระดับสเกลที่มีชุมชนระดับ อบต. เป็นจำนวนมากแล้ว พบว่าในแต่ละระดับสเกลดังกล่าวยังสามารถแบ่ง อบต. ออกเป็นกลุ่มย่อยได้อีกตามระดับความซับซ้อน ดังนั้น การแยกย่อยทางเศรษฐกิจจึงสามารถแบ่งกลุ่ม อบต. ตามระดับความซับซ้อนได้เป็น 11 กลุ่ม การแยกย่อยทางสังคมสามารถแบ่งกลุ่ม อบต. ตามระดับความซับซ้อนได้เป็น 11 กลุ่ม และการผสมผสานทางสังคมสามารถแบ่งกลุ่ม อบต. ตามระดับความซับซ้อนได้เป็น 14 กลุ่ม

จากการแบ่งกลุ่ม อบต. ในภาค นครหลวงออกตามระดับความซับซ้อนทางเศรษฐกิจและสังคม โดยนำมาวิเคราะห์ต่อด้วยเทคนิค Multidimensional Scaling พบว่าชุมชนระดับ อบต. ในภาค นครหลวงมีศักยภาพในการพัฒนาที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถเรียงลำดับ อบต. ตามศักยภาพในการพัฒนาได้ดังตารางที่ 4.24 อบต. ที่ศักยภาพในการพัฒนาที่ลดหลั่นกันป็นสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มตามความคล้ายคลึงของศักยภาพในการพัฒนาได้ดังนี้ คือ

- กลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง มีจำนวน 6 อบต. คิดเป็นร้อยละ 4.26 ของ อบต.ทั้งหมดที่ศึกษา
- กลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาค่อนข้างสูง จำนวน 74 อบต.คิดเป็นร้อยละ 52.48 ของ อบต.ทั้งหมดที่ศึกษา
- กลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง มีจำนวน 1 อบต. คิดเป็นร้อยละ 0.71 ของ อบต.ทั้งหมดที่ศึกษา
- กลุ่มที่มีศักยภาพในการพัฒนาค่อนข้างต่ำ จำนวน 60 อบต. คิดเป็นร้อยละ 42.55 ของ อบต.ทั้งหมดที่ศึกษา

5.2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพในการพัฒนาของชุมชนระดับ อบต. ในภาคนครหลวงกับรูปแบบการกระจายในที่ตั้ง

พื้นที่แต่ละจังหวัดในภาคนครหลวง มีการกระจายของ อบต. ตามศักยภาพในการพัฒนาที่แตกต่างกัน กล่าวคือ อบต. ในพื้นที่จังหวัดนครปฐมส่วนใหญ่จะมีศักยภาพในการพัฒนาค่อนข้างสูง และอบต.หนึ่งส่วนสามมีศักยภาพในการพัฒนาค่อนข้างต่ำ ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี อบต. หนึ่งส่วนสองมีศักยภาพในการพัฒนาค่อนข้างต่ำ สามส่วนห้าของ อบต.ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานีมีศักยภาพในการพัฒนาค่อนข้างต่ำ ในขณะที่ อบต.ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการมีศักยภาพในการพัฒนาค่อนข้างสูงและค่อนข้างต่ำในสัดส่วนที่เท่ากัน คืออย่างละหนึ่งส่วนสอง ส่วน อบต.ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครมีศักยภาพในการพัฒนาค่อนข้างสูงเป็นส่วนใหญ่ถึงสามในสี่ ลักษณะการกระจายที่ตั้งของ อบต.ตามศักยภาพในการพัฒนาที่เกิดขึ้นนี้ ทำให้เห็นถึงศักยภาพในการพัฒนาของภาคนครหลวงที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยพื้นที่ทางด้านตะวันตกและด้านใต้ของภาคส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ของ อบต.ที่มีศักยภาพในการพัฒนาที่ค่อนข้างสูง ในขณะที่พื้นที่ด้านเหนือของภาคในจังหวัดนนทบุรีและปทุมธานีส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาค่อนข้างต่ำ

5.3 การนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน

การพัฒนาชุมชนระดับ อบต. ในปัจจุบันดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ

(1) อบต. ดำเนินการพัฒนาด้วยตนเองในรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถจัดเก็บรายได้จากพื้นที่ในรูปแบบของค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ค่าออกใบอนุญาต ภาษี ประเภทต่างๆ และส่วนแบ่งรายได้ที่รัฐจัดสรรให้ตามกฎหมาย

(2) งบประมาณหรือโครงการพัฒนาที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชน (NGO) สนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือแก่ อบต. เพื่อให้ อบต.เป็นผู้ดำเนินการ หรือหน่วยงานเข้าไปดำเนินการในพื้นที่ อบต. โดยความเห็นชอบของ อบต.

ผลที่ได้จากการศึกษาเป็นข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ชุมชนระดับ อบต. ในภาค นครหลวง ในมิติทางด้านสังคม ซึ่งสามารถนำไปใช้ประกอบกับข้อมูลหรือผลการวิเคราะห์ใน ด้านอื่นๆ อาทิเช่น ด้านกายภาพ นโยบายในการพัฒนาพื้นที่ เพื่อประโยชน์ในด้านการวางแผนพัฒนาชุมชนระดับ อบต. ในภาคนครหลวง คือ

1. ภายใต้อำนาจจัดด้านงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากร ที่หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนไม่อาจจะสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือแก่ อบต. ได้ทุก อบต. โดยทั่วไปแล้ว การวางแผนพัฒนาหรือการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนเพื่อพัฒนาพื้นที่ อบต. จำเป็นต้อง พิจารณาศักยภาพในการพัฒนาของ อบต. หลายด้าน เช่น ศักยภาพด้านพื้นที่ ด้านเศรษฐกิจ ด้าน ประชากร นอกเหนือจากศักยภาพในการแก้ไขปัญหา จะเห็นได้ว่ามาตรวัดที่สร้างขึ้นสำหรับ วัดศักยภาพในการพัฒนาของ อบต. ในภาคนครหลวงจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่จะต้อง ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาในพื้นที่ อบต. โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานด้านการวางแผน และจัดสรรงบประมาณในแง่ที่ว่าสามารถนำวิธีการที่ใช้วัดศักยภาพของชุมชนระดับ อบต. ในภาค นครหลวงนี้ไปประยุกต์ใช้สำหรับวัดศักยภาพของอบต. ในพื้นที่อื่นๆ เพื่อประกอบการพิจารณาจัด สรรงบประมาณหรือวางแผนพัฒนาในด้านสังคม ซึ่งวิธีการซึ่งนำมาใช้ดังกล่าวสามารถคาดคะเน กำลังความสามารถของชุมชนในระดับ อบต. ในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาพื้นที่ต่อไปได้ หน่วยงานของรัฐอาจแบ่ง อบต. ออกเป็นกลุ่มตามระดับศักยภาพที่อบต. นั้นๆ มี แล้วพิจารณา จัดสรรงบประมาณไปตามศักยภาพที่มีอยู่ หรือจัดทำโครงการพัฒนาเข้าไปในพื้นที่ตามศักยภาพที่ มีอยู่ หรือให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในระดับที่ผกผัน กับระดับศักยภาพในการพัฒนา ทั้งนี้เพื่อ ให้เหมาะสมกับกำลังความสามารถในการพัฒนาพื้นที่ของ อบต. นั้นๆ หรือหากจะนำผลการ ศึกษาไปใช้เพื่อประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณหรือวางแผนพัฒนาด้านอื่นๆ นอกจาก ด้านสังคม ก็จะต้องใช้ข้อมูลในด้านอื่นๆ มาประกอบการพิจารณาด้วย

2. ผลการศึกษาทำให้ทราบว่า ศักยภาพในการพัฒนาของแต่ละพื้นที่นั้นอาจ แตกต่างกันแม้ว่าจะมีองค์ประกอบของพื้นที่ใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะเป็นระยะทางหรือความใกล้- ไกลจากเทศบาล ที่ตั้งของอำเภอ จังหวัด หรือกรุงเทพมหานคร จำนวนประชากร ขนาดพื้นที่ ดั้งนั้น ในการวางแผนพัฒนาด้านต่างๆ จึงต้องคำนึงถึงศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่ซึ่งมีความ ไม่เท่าเทียมกัน เนื่องจากผลที่ได้จากการพัฒนาอาจแตกต่างกันแม้ว่าจะมีการใช้ต้นทุนในการ พัฒนาที่เท่ากันก็ตาม

3. จากข้อ 2. ทำให้ตระหนักว่า ในการวางแผนพัฒนา นักวางแผนหรือผู้เกี่ยวข้อง กับการวางแผนพัฒนาทุกระดับในด้านต่างๆ จึงต้องคำนึงถึงพื้นที่ที่จะวางแผนพัฒนา โดยจะต้อง ทำการศึกษาพื้นที่ และเข้าใจพื้นที่อย่างถูกต้องเสียก่อนที่จะมีการวางแผนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่นั้นๆ เพื่อให้การวางแผนพัฒนาเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสมกับพื้นที่ และตรงตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้

โครงการหนึ่งๆ จึงไม่สามารถจะนำไปใช้ได้กับทุกพื้นที่ เนื่องจากจะเกิดความคลั่งระหว่างระดับความยาก-ง่ายของโครงการที่จะสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผล กับระดับความสามารถของพื้นที่ที่จะรับโครงการนั้นไปดำเนินการ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาเป็นไปอย่างล่าช้าและอาจไม่บรรลุผล ดังนั้น การพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาควบคู่ไปกับการวางแผนพัฒนาให้เหมาะสมจะทำให้การพัฒนาพื้นที่บรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาระดับภาคได้ เนื่องจากการแผนพัฒนาระดับภาคจะเป็นกรอบการพัฒนาโดยกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาให้กับพื้นที่ต่างๆ ภายในภาค ให้สามารถเชื่อมโยงกับการวางแผนพัฒนาประเทศหรือการวางแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งยังสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อประสานแผนพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมระหว่างจังหวัดในพื้นที่ภาคนครหลวง หรือระหว่างแผนพัฒนาจังหวัดกับแผนพัฒนาอำเภอและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพในการกระจายการพัฒนาหรือการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

5. การวัดศักยภาพในการพัฒนาของชุมชนระดับ อบต. ในพื้นที่อื่นนอกภาค นครหลวง อาจไม่สามารถนำมาตรวจวัดที่ได้จากการศึกษานี้ไปใช้ได้ เนื่องจากลักษณะของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมอาจแตกต่างกัน ทำให้มาตรวัดที่ได้จากการศึกษานี้ไม่เหมาะสมที่จะนำไปวัดความซับซ้อนทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรวัดการผสมผสานทางสังคม แต่สามารถที่จะนำวิธีการที่ใช้วัดความซับซ้อนทางเศรษฐกิจและสังคมและศักยภาพในการพัฒนาในพื้นที่ภาคนครหลวงนี้ ไปใช้วัดในพื้นที่อื่นเพื่อสร้างมาตรวัดสำหรับพื้นที่นั้นๆ ได้

จากนโยบายของกระทรวงมหาดไทย โดยกรมโยธาธิการและผังเมือง ที่จะดำเนินการทำผังเมืองรวมให้เต็มทั้งประเทศภายใน 3 ปี โดยการทำเป็นผังประเทศและผังภาค เพื่อกำกับการใช้ที่ดินทุกประเภท รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐานทั้งหมด ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาพื้นที่ในภาคนครหลวงที่มีศักยภาพในการพัฒนาที่แตกต่างกันซึ่งได้จากผลการศึกษานี้ก็คือ

1. ในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาค่อนข้างต่ำ ควรกำหนดประเภทการใช้ที่ดินเป็นประเภทพื้นที่เชิงเกษตรกรรมหรือพื้นที่เพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเกิดขึ้นน้อยที่สุด ยกเว้นด้านการชลประทานเพื่อการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้พื้นที่ของเมืองขยายตัวออกไปจนเต็มพื้นที่ภาคนครหลวง ซึ่งจะก่อให้เกิดการย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในพื้นที่ภาคนครหลวงมากขึ้น และมีปัญหาด้านอื่นๆ ตามมาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

2. ในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาค่อนข้างสูง ควรกำหนดประเภทการใช้ที่ดินเป็นประเภทพื้นที่เพื่อการพักอาศัยและพาณิชยกรรม โดยให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคเพื่อรองรับการเติบโตของประชากรในพื้นที่

3. ในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง ควรกำหนดประเภทการใช้ที่ดินเป็นให้เป็นศูนย์กลางทางพาณิชยกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่น โดยให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคเพื่อรองรับการเติบโตของประชากรในพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องจัดระบบในการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวด เพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ยังคงมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่

5.4 ข้อสังเกตเกี่ยวกับการดำเนินการศึกษา

การศึกษาศักยภาพในการพัฒนาของชุมชนระดับ อบต. ในภาคนครหลวงนี้ แม้ว่าจะสามารถดำเนินการศึกษาได้ตามวิธีการและวัตถุประสงค์ที่กำหนด แต่ก็มีข้อสังเกตบางประการที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการศึกษา ที่ควรจะต้องกล่าวถึงเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาวิธีการศึกษาให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น คือ

(1) ปัญหาการคัดเลือกตัวแปรที่สามารถสะท้อนแนวคิดหรือสามารถวัดนิยามความคิดที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งจากนิยามความคิดเกี่ยวกับการแยกย่อยและการผสมผสานมีตัวแปรหลากหลายที่สามารถสะท้อนถึงแนวความคิดดังกล่าว การคัดเลือกตัวแปรที่เหมาะสมในการศึกษาจึงเกิดขึ้นจากการตัดสินใจของผู้ศึกษาภายใต้วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษาที่กำหนด โดยจำเป็นต้องตัดบางตัวแปรออกจากการศึกษา เนื่องจากขาดความเป็นไปได้ในการจัดเก็บข้อมูล

(2) ปัญหาเกี่ยวกับมาตรวัดที่ได้จากการศึกษา ซึ่งมาตรวัดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมในรูปของการแยกย่อยทางเศรษฐกิจ การแยกย่อยทางสังคม และการผสมผสานทางสังคมที่ได้นี้เป็นผลมาจากการศึกษาชุมชนระดับ อบต. ในภาคนครหลวงเพียงส่วนหนึ่งคือร้อยละ 55 เท่านั้น หากมีข้อมูลประกอบการศึกษาอย่างครบถ้วนมาตรวัดที่ได้อาจมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป และอาจนำไปสู่การสรุปผลการศึกษาที่แตกต่างออกไป ผลการวิเคราะห์จึงสามารถอธิบายได้เฉพาะภายในขอบเขตและข้อมูลที่ทำการศึกษาเท่านั้น

(3) ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษา เนื่องจากข้อจำกัดของเทคนิค Multidimensional Scaling ที่วิเคราะห์ตำแหน่งของชุมชนบนพื้นระนาบในลักษณะของตำแหน่งสัมพัทธ์ โดยนำชุมชนที่วิเคราะห์ทั้งหมดมาเปรียบเทียบกับแต่ละชุมชนเหมือนหรือแตกต่างจากชุมชนอื่นอย่างไรแล้วจึงกำหนดตำแหน่งของชุมชนบนพื้นระนาบนั้น สามารถทำการ

วิเคราะห์ข้อมูลได้เพียง 100 ชุมชนเท่านั้น หากมีชุมชนที่จะต้องทำการวิเคราะห์เกินกว่า 100 ชุมชน ก็ไม่สามารถที่จะใช้เทคนิคนี้ในการวิเคราะห์ได้ เนื่องจากการกำหนดตำแหน่งของชุมชนบนพื้นระนาบจะต้องเปรียบเทียบจากชุมชนทั้งหมด หากมีการแยกวิเคราะห์จะทำให้ตำแหน่งของชุมชนบนพื้นระนาบผิดไปจากความเป็นจริง นอกจากนี้การแปลความหมายของผลการวิเคราะห์จะไม่คำนึงว่าตำแหน่งของชุมชนตกอยู่ใน Quadrant ไต เนื่องจากแกนนอนและแกนตั้งที่มีทั้งค่าบวกและค่าลบนั้นเป็นเพียงเส้นตรงธรรมดา ที่ปราศจากความหมายพิเศษใดๆ นอกจากนี้ใช้เป็นหลักในการลงตำแหน่งของชุมชนบนพื้นที่ โดยที่ชุมชนที่ปรากฏตำแหน่งบนแกนนอนที่มีค่าเป็นบวกจะเป็นชุมชนที่ดีกว่าหรือเหนือกว่าชุมชนที่มีตำแหน่งอยู่บนแกนนอนที่มีค่าเป็นลบ

(4) ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลในการศึกษา ซึ่งได้กำหนดศึกษาทุกชุมชนระดับ อบต.ในพื้นที่โดยจัดเก็บข้อมูลปฐมภูมิจากทุก อบต. แต่เนื่องจากได้รับความร่วมมือจาก อบต. ที่ทำการศึกษาเพียงร้อยละ 55 เท่านั้น ซึ่งอาจทำให้ผลที่ได้จากการศึกษาอาจมีความคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ดังนั้นผลที่ได้จากการศึกษาจึงใช้อธิบายได้ภายในขอบเขตของพื้นที่ที่มีข้อมูลในการศึกษาเท่านั้น

5.5 ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

การศึกษานี้เป็นการศึกษาศักยภาพในการพัฒนาของชุมชนระดับ อบต. เฉพาะในภาคนครหลวงเท่านั้น โดยพิจารณาจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมที่ปรากฏอยู่จริงในพื้นที่ วิธีการศึกษานี้สามารถนำไปศึกษาในพื้นที่อื่นๆ เพื่อหารูปแบบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม เพื่อใช้เป็นมาตรวัดศักยภาพในการพัฒนาของชุมชนระดับ อบต. โดยทั่วไปได้

นอกจากนี้หากทราบศักยภาพในการพัฒนาของชุมชนระดับ อบต. ทั่วประเทศแล้ว ก็สามารถที่จะนำไปพิจารณาประกอบกับข้อมูลด้านอื่นเพื่อแบ่งชั้น อบต. ได้ตามศักยภาพในการพัฒนา ซึ่งอาจจะมีผลสืบเนื่องไปถึงการกำหนดโครงสร้างและบุคลากรของ อบต. ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย